BABES-BOLYAI UNIVERSITY CLUJ-NAPOCA
FACULTY OF HISTORY AND PHILOSOPHY
DOCTORAL SCHOOL OF
POPULATION STUDIES AND THE HISTORY OF MINORITIES

AN ORTHODOX HIERARCH IN A TURBULENT CENTURY: TEOFIL HERINEANU (1909-1992)

-Summary-

Scientific Coordinator:
C.S.II DR. IOAN-MARIUS EPPEL

Student:
CRISTIAN-MIHAI BUMB

CLUJ-NAPOCA
2025

CONTENTS

INTRODUCTION.....Error! Bookmark not defined.

CHAPTER I

THE ROMANIAN ORTHODOX CHRUCH – HISTORICAL LANDMARKS..... Error! Bookmark not defined.

I.1. The recognition of Autocephaly.....Error! Bookmark not defined.

I.2. The establishment of the Patriarchate.....Error! Bookmark not defined.

I.3. Church Organization. Hierarchy.....Error! Bookmark not defined.

I.3.1 The Diocese of Roman..... **Error! Bookmark not defined.**

I.3.2 The Diocese of Huși ..... **Error! Bookmark not defined.**

I.3.3. The Orthodox Metropolis of Transylvania..... **Error! Bookmark not defined.**

I.3.4. The History of the Diocese of Cluj ..... **Error! Bookmark not defined.**

I.3.5. Re-establishment of the Diocese of Vad, Feleac and Cluj ..... **Error! Bookmark not defined.**

CHAPTER II

CHURCH-STATE RELATIONS.....Error! Bookmark not defined.

II.1. A Brief History of Church-State Relations.....Error! Bookmark not defined.

II.2. The Romanian Orthodox Church up to December 1989 . Error! Bookmark not defined.

II.3. The Orthodox Church and the Political and Security Organs of the State ..... Error! Bookmark not defined.

CHAPTER III

AT THE DAWNS OF AN ECCLESTICAL CAREER. TEOFIL HERINEANU – BISHOP OF ROMAN AND HUȘI.....Error! Bookmark not defined.

III.1. The stages of Ecclesiastical Service.....Error! Bookmark not defined.

III.2. Life and Activity.....Error! Bookmark not defined.

III.3. Election as Bishop of Roman ..... Error! Bookmark not defined.

III.3.1. Bishop at Roman..... **Error! Bookmark not defined.**

III.3.2. Enthronement as Bishop of Roman and Huși ..... **Error! Bookmark not defined.**

III.4. Episcopal Activity in Roman and Huși ..... Error! Bookmark not defined.

III.4.1. In the Cultural Field ..... **Error! Bookmark not defined.**

III.4.2. In the Economic Field ..... **Error! Bookmark not defined.**

III.4.3. In the Missionary-Social Field..... **Error! Bookmark not defined.**

III.4.4. In the Ecumenical Field..... **Error! Bookmark not defined.**

III.5. Teofil Herineanu as a Monastic Ally ..... Error! Bookmark not defined.

III.6. A suporter of the Poor and of Imprisoned Clergy ..... Error! Bookmark not defined.

III.7. Means of Pastoral Ministry..... Error! Bookmark not defined.

CHAPTER IV

TEOFIL HERINEANU BISHOP (ARCHBISHOP) OF VAD, FELEAC AND CLUJ .. Error! Bookmark not defined.

IV.1. Election and the Beginning of his Episcopate in Cluj ..... Error! Bookmark not defined.

IV.2. Activity as Archbishop of Vad, Feleac and Cluj ..... Error! Bookmark not defined.

IV.2.1. In the Cultural Field ..... **Error! Bookmark not defined.**

IV.2.2. In the Economic Field ..... **Error! Bookmark not defined.**

IV.2.3. In the Missionary-Social Field..... **Error! Bookmark not defined.**

IV.2.4. In the Ecumenical Field..... **Error! Bookmark not defined.**

IV.3. Catechesis and Preaching in the Diocese of Cluj..... Error! Bookmark not defined.

IV.4. An Orthodox Hierarch in Communist Romania. Teofil Herineanu and the Security ..... Error! Bookmark not defined.

IV.4.1. Teofil Herineanu under Political Pressure..... **Error! Bookmark not defined.**

IV.4.2. Conflicts with State Authorities..... **Error! Bookmark not defined.**

IV.4.3. Under the pressure of events in Cluj ..... **Error! Bookmark not defined.**

IV.5. Attempts to remove him from the Episcopal See ..... Error! Bookmark not defined.

IV.6. The Death and Funeral of Archbishop Teofil Herineanu ..... Error! Bookmark not defined.

CHAPTER V

TEOFIL HERINEANU: Intelectual Pursuit and Publishing Activity Error! Bookmark not defined.

V.1. Articles..... Error! Bookmark not defined.

V.2. Scriptural Exegesis..... Error! Bookmark not defined.

CHAPTER VI

TEOFIL HERINEANU IN CLUJ – OTHER ASPECTS OF ECLESIASTICAL ADMINISTRATION ..... Error! Bookmark not defined.

VI.1. The Icon from Nicula Monastery..... Error! Bookmark not defined.

VI.2. The Administrative Complex.....Error! Bookmark not defined.

VI.3. The Theological Seminary and the School for Church Cantors..Error! Bookmark not defined.

VI.4. The Seminary Chapel.....Error! Bookmark not defined.

VI.5. The Archidiocesan Museum.....Error! Bookmark not defined.

CONCLUSIONS

Selective Bibliography

ATTACHMENTS

Summary

This research aims to bring additional knowledge and understanding regarding the life and activity of Archbishop Teofil Herineanu, one of the Romanian hierarchs whom history has unfortunately wronged, leaving him almost forgotten in the dusty corners of memory. Through this work, we strive to closely examine the personality of this great hierarch, who played a prominent role from the end of the first half of the last century (a period culminating in the establishment of communism) both within the Church and in serving his fellow people, until three decades ago when he passed into eternity.

In essence, our endeavor has been to document his life and activity through evidence, documents, and testimonies that verify and complete them, focusing on analyzing his reactions to the difficult situations he encountered.

As a hierarch of the Church, he spanned the entire communist period—elected bishop in 1949, serving until his passing in 1992—his activity being marked by the "abominations" and turmoil of times that were difficult for the Church.

We strongly believe that "history is the teacher of life" and that, therefore, it can help us eliminate past mistakes, especially now, when a change is more necessary than ever in Romanian society. The elaboration of this work was born precisely from the desire to present some key events from our recent history, particularly the early decades of communism, marked by the regime's attempt to destroy not only political opposition but also culture and faith.

The biographical study of Hierarch Herineanu aims to define his personality and demonstrate his undeniable contribution to Romania's historical trajectory in the second half of the last century.

Through a deep study of his life, we concluded that he dedicated his entire existence to the service of the Romanian Orthodox Church and the Romanian nation.

We have structured this work into six chapters, attempting, as much as possible, to capture the most relevant aspects of Teofil Herineanu's biography, cultural activity, and leadership, first as the Bishop of Roman and Huși, and later as the Bishop and Archbishop of Vad, Feleac, and Cluj.

The Romanian Orthodox Church attained the status of an autocephalous (independent) Church after numerous efforts and trials that can be traced throughout its historical past.

Generally, we speak of the Romanian Orthodox Church as being firmly established starting in the 14th century.

As far as we know, the movement for the recognition of autocephaly began immediately after the Union of the Romanian Principalities (1859) and the unification of their state life (1862), which also made necessary the organization of the national Church in line with Romania's new, considerably elevated political status.

The recognition of the Church's autocephaly in 1885 by the Ecumenical Patriarchate brought great satisfaction and joy in Romania, both among ecclesiastical and lay circles.

Obtaining autocephaly was the crucial and decisive step toward the establishment of the Romanian Patriarchate in 1925, thereby crowning centuries of ecclesiastical efforts that elevated Romanian Orthodoxy not only on the domestic front but also internationally.

The unification of the Romanian national state in 1918 required the reorganization of its key public institutions, including the unification and organization of the Orthodox Church across all Romanian territories under the leadership of the Holy Synod in Bucharest.

The relationship between Church and State is one of mutual recognition. The Church and the State must be in harmony. For what happened during the communist years, a significant part of the blame also falls on the preceding political regimes, which, instead of granting greater freedom to the Church so it could become an independent institution, merely used rhetoric while, in reality, attempting to annex it to their political interests.

The Church knew that its mission was not to fight against the State or an unjust system like communism, but rather to find solutions in those times to defend the ancestral faith and national values.

The events of December 1989 found the Church-State relationship in an unfortunate situation. On one hand, the Church was accused of collaborationism; on the other, it lacked a legal framework to establish its relationship with the post-communist political power. After the fall of communism, the situation of religious denominations improved significantly, at least in terms of their official recognition and acceptance.

Today, the Romanian Orthodox Church is a well-established institution, with a dynamic and active presence in society, capable of responding to the imperatives of the era, guiding the nation toward the long-desired harbor of prosperity, stability, and peace.

It is worth noting that, in recent years, the history of the Church has become a privileged domain of historical science in Romania, becoming a subject of research and critical debate from both perspectives. From case studies to exhaustive analyses, we are witnessing an ever-expanding body of literature that is constantly enriched by diverse and comprehensive research efforts. Through this, not only institutions but also personalities who shaped the Church and placed it within the complex reality of their times are brought to light.

The memorable act of December 1, 1918—the Union of Transylvania with Romania—created opportunities for the assertion of Transylvanian Orthodoxy.

On July 8, 1921, the Royal Decree establishing the Diocese of Vad, Feleac, and Cluj, with its headquarters in Cluj, was published in the Official Gazette, and on September 28, 1921, the first bishop of Cluj, Archimandrite Nicolae Ivan, was elected.

Following the passing of Nicolae Ivan on February 3, 1936, the episcopal seat of the Diocese of Vad, Feleac, and Cluj remained vacant. On April 29, 1936, the Church Electoral College elected Nicolae Colan.

In 1957, after Bishop Nicolae Colan of Vad, Feleac, and Cluj was elected Metropolitan of Transylvania, the Cluj diocese became vacant. On December 19 of that same year, Teofil Herineanu was appointed to lead it.

He was always concerned with combating sectarian movements, carried out major repairs on churches and parish houses, and was engaged in writing, publishing articles in various periodicals, as well as sermons, meditations, and translations. He had a particular interest in translating I. B. Chautard's work *The Soul of the Apostolate* from French into Romanian.

A man of prayer and Scripture, he built his entire pastoral ministry on these foundations and instilled them as core principles in the consciences of the priests he guided.

From his installation as bishop in December 1957, he worked tirelessly to recover Church properties and expand theological education by constructing new buildings for the Eparchial Center and Theological Seminary.

One of his greatest joys was the rediscovery of the icon at Nicula Monastery.

We wish to emphasize that one of the reasons for choosing this topic is our admiration and love for our past, as well as for the exceptional personality of Archbishop Teofil Herineanu, whom we aim to introduce to contemporary and future generations.

A man of both the Church and his nation, Teofil Herineanu fought for the affirmation of ecclesiastical, cultural, national, and social values, engaging in their protection and promotion for the renewal of the Church and the regeneration of the nation.

In his long pastoral journey—43 years as a hierarch, covering an extensive geographical area—Bishop and later Archbishop Teofil visited hundreds of parish and monastic churches, always delivering teachings, encouraging the construction of new churches, and restoring existing ones in the traditional Romanian style.

Our research results unequivocally demonstrate the significant role Herineanu played in Romania's historical development.

How was he perceived by his contemporaries? Respected and ridiculed, courted by politicians, betrayed and loyally supported, Archbishop Teofil remained steadfast through the many turbulent years of change.

He exercised moderation in all things—compassionate, prayerful, and patient, a formidable negotiator who rarely lost a battle. Through perseverance and diligence, he successfully fulfilled his mission of keeping the Church united in stormy times.

He left behind a Church firmly rooted in faith, open to dialogue, united, and respected.

The complexity of this research topic was approached objectively, evaluating facts impartially and academically, while navigating through diverse perspectives on Herineanu. The bibliography includes both general and specialized works, memoirs, secular and ecclesiastical press, as well as documents from the CNSAS Archives.

Selective bibliography

I.Unpublished Sources

Arhiva Arhiepiscopiei Clujului (AAC).

Arhiva Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului şi Clujului. Dosar Sfântul Sinod.

Arhiva Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului, Dosar V 202-922. Dosar nr. 95249. Vol. I-X.

AAC, Baciu Ioan, *Raport informativ despre activitatea misionar-pastorală a Arhiepiscopului Teofil Herineanu şi a Episcopului-vicar Justinian Chira Maramureşanul în perioada 1 decembrie 1979-1 martie 1980*, în Dosarul 28/1980.

ACC, Bizău, Ioan, *Programul serviciilor liturgice la Catedrala arhiepiscopală din Cluj în cursul lunilor ianuarie, februarie, martie, aprilie, iunie, iulie, septembrie 1991,* în Dosarul 16/1991.

AAC, Chertes, Iosif, *Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1973.*

AAC, Chertes, Iosif, *Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1974.*

AAC, Chertes, Iosif, *Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1976.*

AAC, Chertes, Iosif, *Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1977.*

AAC, Chertes, Iosif, *Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1978.*

AAC, Chertes, Iosif, *Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1979.*

AAC, Chertes, Iosif, *Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1982.*

AAC, Chertes, Iosif, *Raportul comisiei bisericești pe anul 1972.*

AAC, Coman, S., *Raportul secției economico-financiare pe anul 1960*, Document Nr.7195/1960.

AAC, Coman, S., *Darea de seamă pe anul 1964,* Document Nr. 6510/1965.

AAC, Coman, S., *Darea de seamă pe anul 1966,* Document Nr. 7091/1966.

AAC, Coman, S., *Darea de seamă pe anul 1968,* Document Nr. 6657/1969.

AAC, Coman, S., *Darea de seamă a secției economico-financiară pe anul 1969, prezentată Adunării Eparhiale din anul 1970,* Document Nr. 6516/1970.

AAC, Coman, S., *Raport informativ despre realizările economico-financiare înregistrate în perioada 1 ianuarie – 30 septembrie 1970.*

AAC, Cosmuța, Ștefan, *Rapoartele informative din viața bisericească a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului pe lunile ianuarie, februarie, martie și mai 1981,* în Dosarul 28/1981.

AAC, Cosmuța, Ștefan, *Rapoartele informative asupra evenimentelor din cuprinsul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului pe lunile, iulie,august, septembrie și octombrie 1982,* în Dosarul 28/1982.

AAC, Cosmuța, Ștefan, *Rapoartele informative cuprinzând evenimentele din Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului pe lunile februarie, martie, mai, inie, iulie, august, septembrie și decembrie 1983,* în Dosarul 28/1983.

AAC, Cosmuța Ștefan, *Darea de seamă a sectorului economic-financiar pe anul 1984,*Document Nr. 4853/1985.

AAC, Cosmuța, Ștefan, *Rapoartele informative cuprinzând evenimentele din Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului pe lunile ianuarie și februarie 1984,* în Dosarul 28/1984.

AAC, Cosmuța, Ștefan, *Raport informativ privind activitatea sectorului economico-financiar pe anul 1986.*

AAC, Cosmuța, Ștefan, *Darea de seamă a comisiei economico-financiare pe anul 1988.*

AAC, Cosmuța, Ștefan, *Raportul asupra Dării de seamă a sectorului economico-financiar pe anul 1989.*

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1958. Raportul secției administrative-bisericeşti pe anul 1958,* Document Nr. 1382/1959.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1960.Raportul secției administrativ-culturale pe anul 1960,* Document Nr. 7045/1960.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1962. Referatul comisiei culturale pe anul 1962,* Document Nr. 6779/1962.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1965. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1965.*

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1965. Raportul la ședința Adunării Eparhiale din 12 decembrie 1965,* Document Nr. 6511/1965.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1966. Raportul comisiei culturale pe anul 1966,* Document Nr. 7092/1966.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1968. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1968*, Document Nr. 7516/1968.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1969. Raportul Comisiei culturale pe anul 1969.*

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1970. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1970*, Document Nr.6517/1970.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1972. Raportul comisiei culturale pe anul 1972.*

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1973. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1973.*

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1976. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1976*, Document Nr. 6310/1976.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1977. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1977*, Document Nr. 6520/1977.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1978. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1978*, Document Nr. 6083/1978.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1979. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1979*, Document Nr. 5476/1979.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1982. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1982*, Document Nr. 5298/1982.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1984. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1984*, Document Nr. 4622/1984.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1985. Darea de seamă a sectorului cultural pe anul 1985,* Document Nr. 4639/1985.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1986.Raportul sectorului cultural pe anul 1986.*

AAC, *Dosar 28/1987.Referat privind sectorul cultural,* Document Nr. 1911/1987.

AAC, *Fondul Arhiepiscop Teofil Herineanu, necatalogat.*

AAC, *Gramată – Patriarhul Moscovei și al întregii Rusii(10 iunie 1975),* în *Fondul Teofil Herineanu –acte personale,* 2 file(document în limba rusă).

AAC, Moldovan, Titus, *Raportul asupra Dării de seamă a sectorului economic-financiar pe anul 1992.*

AAC, Morar, Onisie, *Darea de seamă a comisiei administrativ-bisericești pe anul 1965.*

AAC, Morar, Onisie, *Darea de seamă a comisiei administrativ-bisericești pe anul 1966.*

AAC, Morar, Onisie, *Darea de seamă a comisiei administrativ-bisericești pe anul 1968.*

AAC, Morar, Onisie, *Rapoartele informative despre activitatea misionar-pastorală a Arhiepiscopului Teofil Herineanu și a Episcopului-vicar Justinian Chira Maramureșanul în perioada ianuarie-noiembrie 1975,* în Dosarul 28/1975.

AAC, Morar, Onisie, *Rapoartele informative despre activitatea misionar-pastorală a Arhiepiscopului Teofil Herineanu și a Episcopului-vicar Justinian Chira Maramureșanul în perioada ianuarie-octombrie 1976,* în Dosarul 28/1976.

AAC, Morar, Onisie, *Rapoartele informative despre activitatea misionar-pastorală a Arhiepiscopului Teofil Herineanu și a Episcopului-vicar Justinian Chira Maramureșanul în perioada ianuarie-octombrie 1977*, în Dosarul 28/1977.

AAC, Morar, Onisie, *Raport informativ despre activitatea misionar-pastorală a Arhiepiscopului Teofil Herineanu și a Episcopului-vicar Justinian Chira Maramureșanul în perioada 1-31 decembrie 1977*, în Dosarul 28/1978.

AAC, Morar, Onisie, *Rapoartele informative despre activitatea misionar-pastorală a Arhiepiscopului Teofil Herineanu și a Episcopului-vicar Justinian Chira Maramureșanul în perioada ianuarie-decembrie 1978,* în Dosarul 28/1978.

AAC, Morar, Onisie, *Rapoartele informative despre activitatea misionar-pastorală a Arhiepiscopului Teofil Herineanu și a Episcopului-vicar Justinian Chira Maramureșanul în perioada ianuarie-mai 1979*, în Dosarul 28/1979.

AAC, Morar, Onisie, *Raportul secției administrativ-bisericești pe anul 1960.*

AAC, Morar, Onisie, *Raportul secției administrativ-bisericești pe anul 1962.*

AAC, Moraru, Ioan, *Darea de seama a sectorului administrativ-bisericesc pe anul 1990.*

AAC, Picu, Octavian, *Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1983.*

AAC, Picu, Octavian, *Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1984.*

AAC, Picu, Octavian, *Darea de seamă a sectorului administrativ-bisericesc pe anul 1985.*

AAC, Picu, Octavian, *Darea de seamă a sectorului administrativ-bisericesc pe anul 1986.*

AAC, Picu, Octavian, *Darea de seamă a sectorului administrativ-bisericesc pe anul 1989.*

AAC, *Raport informativ privind activitatea sectorului economic 1.01.-30.09.1982.*

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1959*, în Dosarul 28/1960.

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1960*, în Dosarul 28/1961.

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1961*, în Dosarul 28/1962.

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1962*, în Dosarul 28/1963.

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1964*, în Dosarul 28/1964.

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1965*, în Dosarul 28/1965.

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1967*, în Dosarul 28/1967.

AAC, *Raptorul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1969*, în Dosarul 28/1969.

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1970*, în Dosarul 28/1970.

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1971*, în Dosarul 28/1971.

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1973*, în Dosarul 28/1973.

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Iustin Moisescu pe anul 1983*, în Dosarul 28/1983.

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Iustin Moisescu pe anul 1984*, în Dosarul 28/1984.

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Iustin Moisescu pe anul 1985*, în Dosarul 28/1985.

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Teoctist Arăpașu pe anul 1986,* în Dosarul 28/1986.

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Teoctist Arăpașu pe anul 1989,* în Dosarul 28/1989.

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Teoctist Arăpașu pe anul 1990,* în Dosarul 28/1990.

AAC, *Raportul comisiei bisericești pe anul 1969.*

AAC, *Raportul comisiei economico-financiare pe anul 1979.*

AAC, Spinciu, Alexandru, *Raportul comisiei economico-financiare pe anul 1975,* Document Nr. 6129/1976.

AAC, Stanciu, Augustin, *Darea de seamă a secției economico-financiare pe anul 1971, prezentată Adunării Eparhiale din anul 1972,* Document Nr. 6294/1972.

AAC, Stanciu, Augustin, *Darea de seamă a secției economico-financiare pe anul 1972, prezentată Adunării Eparhiale din anul 1973,* Document Nr. 6002/1973.

AAC, Stanciu, Augustin, *Darea de seamă a sectorului economico-financiar pe anul 1973,* Document Nr. 6554/1974.

AAC, Stanciu, Augustin, *Darea de seamă a sectorului economico-financiar pe anul 1977,* Document Nr. 6520/1977.

AAC, Stanciu, Augustin, *Darea de seamă a sectorului economico-financiar pe anul 1983,* Document Nr. 4533/1984.

AAC, Varga, Petru, *Rapoartele informative despre activitatea misionar-pastorală a Arhiepiscopului Teofil Herineanu și a Episcopului-vicar Justinian Chira Maramureșanul în perioada septembrie-octombrie 1979,* în Dosarul 28/1979.

Anuar I, 1990-1992, *Institutul Teologic Universitar Ortodox Cluj-Napoca (din 1992-Facultatea de Teologie Ortodoxă),* Cluj-Napoca,1998.

Bancoș, Vasile, *Raportul Secției administrativ-bisericești pe anul 1992,* Cluj-Napoca, 1992.

Mitropolia Clujului, Alba-Iuliei, Crișanei și Maramureșului. Dosar documentar, Cluj-Napoca, Editura Renașterea,2006.

Morar, Ioan, *Darea de seamă a Sectorului administrativ-bisericesc pe anul 1990,* Cluj-Napoca, 1990, pp. 4-5.

Păcuraru, Mircea, *Monografia Institutului Teologic Universitar din Sibiu, 1911-1956*, lucrare în manuscris(dactilografiată), Sibiu, 1956, pp.347-349.

Picu, Octavian, *Darea de seamă a Sectorului administrativ-bisericesc pe anul 1989,* Cluj-Napoca, 1989.

Procese verbale, 1956-1957, 6.X.1956-3.VI.1957(Fond Secretariatul Eparhiei Clujului).

Procese verbale, 1957-1958, 18.VI.1957-25.I.1958(Fond Secretariatul Eparhiei Clujului).

Șematismul Eparhiei Greco-Catolice Române de Cluj-Gherla pe anul mântuirii 1947, Cluj, Tipografia „Diecezana", 1947.

II.Published Sources

Actele Adunării Eparhiale Cluj, 1936-1957.

„Aleasă sărbătoare ecumenistă. A 20-a aniversare a Institutului Teologic de grad universitar Protestant unic din Cluj. Decernarea titlului de Doctor honoris causa Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Dr. Nicolae Mladin al Ardealului și alte personalități bisericești", în *Mitropolia Ardealului,* XIV (1969), nr. 11-12, pp. 800-827.

„Alegerea, investitura și înscăunarea PS Teofil Herineanu ca episcop al Vadului, Feleacului și Clujului", în *Mitropolia Ardealului*, III (1958), nr. 1-2, pp.13-49.

Bancoș, Vasile, „Cronica bisericească", în *Renașterea,* II (1991), nr. 7-8, p. 8; nr. 9-10, p. 8; nr. 11-12, p. 8; în *Renașterea,* III (1992), nr. 1-2, pp. 7-8; nr. 5-6, pp. 7-8; nr.9-10, p.7.

Basarab, M., „Deschiderea cursurilor la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj", în *Mitropolia Ardealului,* IX (1964), nr. 9-10, pp.702-705.

Basarab, M., „Deschiderea cursurilor anului școlar 1965-1966 la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj", în *Mitropolia Ardealului,* X (1965), nr.9-10, pp. 744-745.

Basarab, M., „Deschiderea festivă a anului școlar 1967-1968 la Seminarul Teologic din Cluj", în *Mitropolia Ardealului,* XII (1967), nr. 10-12, pp. 940-942.

Basarab, M., „Deschiderea cursurilor anului școlar 1968-1969 la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj", în *Mitropolia Ardealului,* XIII (1968), nr. 9-10, pp.765-766.

Basarab, M., „Încheierea anului școlar 1968-1969 la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului* , XIV (1969), nr. 4-6, pp. 350-352.

Băltan, V., „Darea de seamă asupra festivității încheierii anului școlar 1962-1963 la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului,* VIII (1963), nr.4-6, pp. 458-459.

Bălțan, Visarion, „Arhiepiscopul Teofil al Clujului”, în *Telegraful Român,* 140 (1992), nr. 43-44, p. 3.

Belașcu, Traian, „Vizita delegației Bisericii Ortodoxe Române în Republica Populară Federativă Jugoslavia”, în *Îndrumător Bisericesc pe anul comun de la Hristos 1958,* Sibiu, Tiparul Tipografiei „Reîntregirea”, 1958, pp. 93-106.

Bradea, C., „Deschiderea anului școlar la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului,* XIV (1969), nr. 9-10, pp. 721-722.

Bradea, C., „Sărbătorirea Hramului la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului,* VIII (1973), nr. 1-2, pp. 1-55.

Bradea, C., „Încheierea anului școlar 1972/1973 la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului,* XVIII (1973), nr. 5-6, pp. 593-594.

Bradea, C., „Deschiderea anului școlar (1973/74) la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului,* XVIII (1973), nr. 11-12, p. 1052.

Bradea, C., „Încheierea anului școlar 1975/1976 la Seminarul Teologic din Cluj – Napoca”, în *Mitropolia Ardealului,* XXI (1976), nr. 4-6, p. 393.

Bradea, C., „Deschiderea festivă a noului an școlar la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului,* XXII (1977), nr. 10-12, pp. 857-858.

Brie, Ioan, „Deschiderea noului an școlar 1971-1972 la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului,* XVI (1971), nr. 9-10,pp. 767-768.

Bujor, Vasile, „Sfințirea Bisericii din satul Hemeieni, Parohia Câmpeni, comuna Pârjol, raionul Moinești, regiunea Bacău”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXXII (1956), nr. 1-2, pp. 89-92.

Butuc, Iosif, „Sfinții Trei Ierarhi, sărbătoriți la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului,* XI (1966), nr. 4-6, pp. 426-429.

Calendarul creștinului de lege răsăriteană pe anul 1943, Editura Episcopiei Ortodoxe Române , Cluj, 1943.

Calendarul creştinului de lege răsăriteană pe anul 1945, Editura Episcopiei Ortodoxe Române, Cluj, 1945.

Calendarul creştinului de lege răsăriteană pe anul 1949, Editura Episcopiei Ortodoxe Române, Cluj, 1949.

„Călătoria ÎPS Mitropolit Sebastian, PS Episcop Teofil și a PC Vicar Al. Ionescu în Siria la Preafericitul Patriarh Alexandru III al Antiohiei și întregului Orient", în *Mitropolia Moldovei şi Sucevei,* XXX (1954), nr. 7-8, pp. 40-62.

Chirilă, Ioan, „Festivitatea de deschidere a cursurilor Facultății de Teologie Ortodoxă Română Cluj-Napoca", în *Renașterea,* III (1992), nr. 9-10, p. 3.

Chițimuș, D., „Sărbătorirea Sfinților Trei Ierarhi la Seminarul Teologic din Cluj", în *Mitropolia Ardealului,* XXIII (1978), nr. 1-2, pp. 116-118.

Chițimuș, D., „Deschiderea festivă a noului an de învățământ 1978-1979, la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca", în *Mitropolia Ardealului,* XXIII (1978), nr. 10-12, pp. 861-863.

„Colegiul Electoral pentru alegerea episcopului eparhiei Romanului și Hușilor", în *Biserica Ortodoxă Română,* LXVII (1949), nr. 7-10, pp. 155-167.

„Conferința reprezentanților cultelor din regiunea Iași", în *Mitropolia Moldovei şi Sucevei,* XXX (1954), nr. 5-6, pp. 43-60.

Costin, N., „Serbarea de sfârșit de an la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj", în *Mitropolia Ardealului,* IX (1964), nr. 6-8, pp. 565-567.

„Cuvântarea Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la înmormântarea ÎPS Arhiepiscop Teofil Herineanu", în *Renașterea,* III (1992), nr. 11, pp. 1 și 2.

„Cuvântarea Prea Sfințitului Ioachim Vasluianul, Arhiereu vicar al Episcopie Romanului și Hușilor, la înmormântarea ÎPS Arhiepiscop Teofil Herineanu", în *Renașterea,* III (1992), nr. 11, p. 5.

Danciu, M., „Festivitatea deschiderii anului școlar 1958-1959 la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj", în *Mitropolia Ardealului,* III (1958), nr. 11-12, pp. 908-909.

Danciu, Maria, „Serbarea de început de an școlar la Școala de cântăreți bisericești și seminarul Teologic din Cluj", în *Mitropolia Ardealului,* IV (1959), nr. 9-10, pp. 785-786.

Danciu, M., „Festivitatea deschiderii anului școlar 1958-1959 la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului,* V (1960), nr. 9-10, pp. 771-774.

Danciu, M., „Festivitatea încheierii anului școlar 1960-1961 la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului,* VI (1961), nr. 4-6, pp. 324-326.

Danciu, M., „Festivitatea deschiderii anului școlar 1963-1964 la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului,* XI (1966), nr. 9-10, pp. 660-662.

Danciu, M., „Încheierea anului școlar 1966-1967 la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic Ortodox Român din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului,* XII (1967), nr. 6-7, pp. 586-589.

„Darea de seamă asupra activității secțiunii culturale a Eparhiei Romanului și Hușilor, pe anul 1951”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXVIII (1952), nr. 1, 2 și 3, pp. 92-95.

„Episcopia Romanului și Hușilor: Manifestări în cadrul luptei pentru pace în Eparhia Romanului și Hușilor”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXIX (1953), nr. 8-9, pp. 59-64.

„Festivitatea deschiderii noului an școlar la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului,* VI (1961), nr. 9-10, pp. 630-631.

„Festivitățile bisericești de la Cluj”, în *Telegraful Român,* 121 (1973), nr. 41-42, p. 1.

„Festivitățile bisericești prilejuite de ridicarea Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului la rangul de Arhiepiscopie și a P.S. Episcop Teofil la treapta de Arhiepiscop. Hirotonirea și instalarea ca Episcop - Vicar a P. Cuv. Arhim. Justinian Chira”, în *Biserica Ortodoxă Română,* XCI (1973), nr. 9-10, pp. 948-964.

Ghițiga, I., „Conferința interconfesională pentru pace”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXX (1954), nr. 11, pp. 96-99.

+Herineanu, Teofil, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului, „Din nou la drum”, în *Renașterea,* I (1990) nr. 1, p. 1.

„Inspecții de îndrumare”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXXI (1955), nr. 9, pp. 569-570.

Ivanov, Bogdan, „Cronica Centenarului în Arhiepiscopia Clujului” în *Calendarul Renașterea* 2019, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2019, pp. 102-104.

„În arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. Hirotonia și instalarea P. Cuv. Arhim. Irineu Pop ca episcop vicar al Arhiepiscopiei Clujului”, în *Mitropolia Ardealului,* XXXIV (1990), nr. 6, pp. 95-98.

„În episcopia Maramureșului Înscăunarea PS Justinian Chira ca episcop al Maramureșului”, în *Mitropolia Ardealului,* XXXV (1992), nr. 6, pp. 94-95.

„Începutul anului școlar 1962-1963”, în *Mitropolia Ardealului,* VII (1962), nr. 9-12, pp.748-749.

„Începerea anului școlar 1963-1964 la Seminarul Teologic Ortodox Român din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului,* VIII (1963), nr. 9-10, pp. 784-785.

„Întru mulți ani stăpâne!”, în *Cronica Episcopiei Romanului,* XXV (1949), nr. 7-10, pp. 71-73.

Jivi, Aurel, „Vizita Domnului Dr. Emilio Castro, Secretarul General al Consiliului Ecumenic al Bisericilor”, în *Mitropolia Ardealului,* XXX (1985), nr. 9-10, p. 624.

Leon, I.D., „Conferințe interconfesionale pentru apărarea păcii”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXX (1954), nr. 7-8, pp. 129-134.

Leon, I.D., „Noi acțiuni în lupta pentru apărarea păcii”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXXI (1955), nr. 9, pp. 576-578.

Leon, I.D., „Sfânta Episcopie a Romanului și Hușilor: Însemnări – Înfăptuiri preoțești”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXXII (1956), nr. 3-4, pp. 213-214.

Leon, I.D., „Manifestările clerului în lupta pentru pace. Conferințe inter cultice”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXIII (1957), nr. 1-2, pp. 174-177.

Leon, I.D., „Sărbătorile la Catedrală și la Centru Eparhial”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXXIII (1957), nr. 1-2, pp. 180-182.

Leon, I.D., „Înfăptuiri preoțești”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXXIII (1957), nr. 1-2, pp. 183-184.

Leon, I.D., „Manifestările clerului în lupta pentru pace împotriva experiențelor termonucleare”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXXIII (1957), nr. 8-9, pp. 710-713.

Leon, I.D., „Resfințirea Bisericii din Parohia Podul Turcului, raionul Zeletin”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXXIV (1958), nr. 1-2, p. 160.

„Liturghii arhierești în Eparhie”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXXI (1955), nr. 9, pp. 570-576; nr. 12, pp.871-873.

„Liturghii arhierești și sfințiri de biserici în Eparhie”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXXIII (1957), nr. 1-2, pp. 165-173.

„Lucrările Adunării Eparhiale din 30 ianuarie 1954”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXX (1954), nr. 3-4, p. 101.

M. A. (Mitropolia Ardealului), Hirotonirea și instalarea Precuviosului Arhim. Dr. Irineu Pop ca episcop-vicar al Arhiepiscopiei Clujului", în *Mitropolia Ardealului,* XXXV (1990), nr. 6, pp. 95-97.

„Manifestările în cadrul luptei pentru pace în Eparhia Romanului și Hușilor", în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXIX (1953), nr. 8-9, pp. 59-64.

„Manifestările clerului în lupta pentru pace", în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXXI (1955), nr. 1-2, pp. 69-71.

Marcu, Grigorie T., Rădulescu, A.C. „Alegerea, investitura și înscăunarea Prea Sfințitului Teofil Herineanu, Episcopul Vadului, Feleacului și Clujului", în *Biserica Ortodoxă Română,* LXXV (1957), nr. 11-12, pp. 1262-1301.

Mitropolia Ardealului (revistă), III (1958), nr. 3-4, pp. 330-332; IV (1959), nr. 5-6, pp.472-473; V (1960), nr. 3-4, pp. 285-287; V (1960), nr. 5-6, p. 446; VI (1961), nr. 11-12, pp. 835-836; VII (1961), nr. 3-6, pp. 373-376; VII (1962), nr. 9-12, pp.749-752; VIII (1963), nr.1-3, pp. 235-236; VIII (1963), nr.4-6, pp. 449-450; VIII (1963), nr. 9-10, pp. 785-788; IX (1964), nr. 3-5, pp. 361-363; IX (1964), nr. 11-12, pp. 899-901; X (1965), nr. 4-6, pp. 440 -442 și 458-460; X (1965), nr. 9-10, pp. 745-748; XI (1966), nr. 4-6, pp. 429-432; XII (1967), nr. 6-7, pp.594-596; XII (1967), nr. 8-9, pp. 757-759; XII (1967), nr. 10-12, pp. 942-945; XIII (1968), nr. 9-10, pp. 774-776; XIII (1968), nr. 11-12, pp. 949-951; XIV (1969), nr. 4-6, pp. 359-364; XIV (1969), nr. 11-12, pp. 923-924; XV (1970), nr. 4-6, pp. 389-393; XV (1970), nr. 9-10, pp. 722-723; XV (1970), nr. 11-12, pp. 899-901; XVI (1971), nr. 3-4, pp.343-345; XVI (1971), nr. 5-6, pp. 490-492; XVI (1971), nr.9-10, pp. 768-769; XVI (1971), nr. 11-12, pp. 886-887; XVII (1972), nr. 3-4, pp. 300-302; XVII (1972), nr. 5-6, pp. 477-479; XVII (1972), nr.11-12, pp. 928-930; XVIII (1973), nr. 3-4, pp.488-490; XVIII (1973), nr. 5-6, pp.619-621; XIX (1974), nr. 4-6, pp.330-332 și 332-334; XIX (1974), nr. 10-12, pp. 672-673; XX (1975), nr. 3-5, pp. 376-377; XX (1975), nr. 6-8, pp. 574-576; XX (1975), nr. 9-10, pp.715-718; XXI (1976), nr. 4-6, pp.365-372, XXI (1976), nr.7-9, pp. 662-665; XXI (1976), nr. 10-12, pp. 782-787; XXII (1977), nr. 7-9 , pp. 633-636; XXII (1977), nr. 10-12, pp. 865-868; XXIII (1978), nr. 4-6, pp. 358-363; XXIII (1978), nr. 10-12, pp. 855-857; XXIV (1979), nr. 1-3, pp. 196-199 și 208-211; XXIV (1979), nr. 7-9, pp. 679-681; XXIV (1979), nr. 10-12, pp. 880-883; XXV (1980), nr. 1-3, pp. 168-170; XXV (1980), nr. 4-6, pp.535-537; XXV (1980), nr. 7-9, pp.665-666;

XXV (1980), nr.10-12, pp. 929-930; XXVI (1981), nr. 1-3, pp.113-114; XXVI (1981), nr. 4-6, pp.373-375; XXVI (1981), nr. 7-9, pp. 589-591; XXVII (1982), nr. 1-3, pp. 199-200; XXVII (1982), nr. 4-6, pp. 364-371; XXVII (1982), nr. 10-12, pp. 661-666; XXVIII (1983), nr. 5-6, pp.356-357; XXIX (1984), nr. 1-2, pp.80-82; XXIX (1984), nr. 3-4, pp. 255-256; XXIX (1984), nr. 9-10, pp.703-705; XXX (1985), nr. 9-10, pp. 622-623; XXX (1985), nr. 11-12, pp. 770-771; XXXI (1986), nr.3, pp. 107-109; XXXI (1986), nr.5, pp.113-115; XXXII (1987), nr.2, pp.108-110; XXXII (1987), nr. 4, pp. 47-49; XXXII (1987), nr. 6, pp.119-120; XXXIII (1988), nr.4, pp. 51-52; XXXIII (1988), nr. 6, pp. 83-84; XXXIV (1989), nr. 2, pp. 75-76; XXXIV (1989), nr. 6, pp. 111-112.

Morar, Onisie, „Vizita la Cluj a delegației Consiliului Ecumenic al Bisericilor", în *Mitropolia Ardealului,* VII (1962), nr. 9-12, pp. 765-766.

Nemeș, Vasile, „Cronica Bisericească", în *Renașterea-supliment,* I (1990), nr. 1, p. 2; nr. 7, p. 4; *Renașterea,* II (1991), nr. 5-6, p. 8; *Renașterea,* III (1992), nr. 3-4, p. 8; nr. 7-8, p. 8; nr. 12, pp. 7-8.

Nemeș, Vasile, „Viața bisericească", în *Renașterea,* II (1991), nr. 1-2, p. 8.

Nonea, Constantin; Porcescu, Scarlat, „Vizita la Iași, Neamțu, Agapia, Văratic și Roman a delegaților Sanctității Sale Patriarhului Ecumenic și a Bisericii Ortodoxe Grecești", în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXXI (1955), nr. 10-11, pp. 665-697.

„Noul Episcop al Clujului, Preasfinția Sa Teofil Herineanu. Alegerea, investitura, și înscăunarea PS Teofil Herineanu ca Episcop al Vadului, Feleacului si Clujului. PS Episcop Teofil Herineanu (date biografice)", în *Mitropolia Ardealului,* III (1958), nr. 1-2, pp. 13-50.

„Oaspeți ai Bisericii noastre", în *Mitropolia Ardealului,* IX (1964), nr.9-10, pp. 751-759.

„Pedepse", în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXVII (1951), nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7, p. 140.

„Pentru îndrumarea socială a păstoriților", în *Mitropolia Moldovei și a Sucevei,* XXXIII (1957), nr. 5, 6 și 7, pp. 636-638.

Petrea, Dumitru, „Conferința interconfesională de la Roman", în *Mitropolia Moldovei și a Sucevei,* XXXIII (1957), nr. 1-2, pp. 178-179.

+Plămădeală, Antonie, „S-a stins în zori o lumânare de ceară curată. Cuvânt la înmormântarea ÎPS Dr. h. c. Teofil Herineanu, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului, rostită în Catedrala din Cluj-Napoca la 6 nov.1992", în *Renașterea*, III (1992), nr.11, pp. 1 și 2.

+Pop, Irineu Bistrițeanul, „Cuvânt rostit de Preacuviosul Arhimandrit Dr. Irineu Pop cu ocazia alegerii întru arhiereu (30 octombrie 1990)", în *Renașterea,* I (1990), nr. 11, pp. 2-3.

+Pop, Irineu Bistrițeanul, „Panegiric la înmormântarea Arhiepiscopului Teofil al Clujului, 6 noiembrie 1992", în *Renașterea,* III (1992), nr. 11, p. 4.

Porcescu, Scarlat, „Vizita Preafericitului Chiril, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Bulgare și a unor membrii ai Sfântului Sinod al Bisericii Bulgare la Iași, Roman și la Mănăstirile Neamț, Agapia și Văratic", în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXX (1954), nr. 11, pp. 7- 48.

„Prea Sfințitul Teofil, Episcopul Vadului, Feleacului și Clujului, la împlinirea vârstei de 60 de ani", în *Mitropolia Ardealului,* XV (1969), nr. 11-12, pp. 866-868.

„Preoți decorați", în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXX (1954), nr. 9-10, p. 122.

„Proces verbal al Adunării Eparhiale din anul 1952", în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXVIII (1952), nr.1, 2 și 3, pp. 51;57.

„Proces verbal al Adunării Eparhiale pe anul 1951 și a bugetului pe anul 1952", în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXVIII (1952), nr. 1, 2 și 3, p. 50.

„Proces-verbal din 21 mai 1949", ordinea de zi nr. 7, temei nr. 2883/1948 și 3474/1949.

„Raportul General Anual al Secțiunei Administrative Bisericești a Eparhiei Romanului și Hușilor pe anul 1951",în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXVIII (1952), nr. 1, 2 și 3, p. 63.

Redacția „Cronica bisericească",în *Renașterea,* I (1990), nr. 5, p. 8.

Renașterea, anul VIII, nr. 8/23 februarie 1930.

Renașterea, anul VIII, nr. 12/23 martie 1930.

Renașterea, anul VIII, nr. 11/16 martie 1930.

Renașterea, anul XII, nr. 20/19 mai 1935.

Renașterea, anul XIV, nr. 35/30 august 1936.

Renașterea, anul XVIII, 1 septembrie 1940.

Renașterea, anul XVIII, 10 noiembrie 1940.

Revista Teologică, serie nouă, I (73), (1991), nr. 3, p. 69; II (74), (1992), nr. 4, pp. 70-71.

Rezultatul examenului de diplomă pe 1951 de la Școala de cântăreți „Episcopul Melchisedec", în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXVII (1951), nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7, p. 129. *Biserica Ortodoxă Română,* VII (1977), nr. 1, pp. 60-61.

Sava, Vasile, „Cum s-a zidit Catedrala noastră", în *Viața ilustrată*, X (1943), nr. 11, p. 16.

Sădeanu, D.V., „Hirotonirea, înmânarea cârjei și înscăunarea noului Episcop al Romanului și Hușilor”, în *Biserica Ortodoxă Română*, LXVII (1949), nr. 11-12, pp. 15-49.

„Sărbătoarea Eminenței Sale Episcopului Evanghelic –luteran Friedrich Muller”, în *Mitropolia Ardealului*, IX (1964), nr. 9-10, pp.717-723.

„Serbarea de sfârșit de an școlar la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului* VII (1962), nr. 3-6, pp. 382-384.

„Sesiunea extraordinară din 1957 a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române”, în *Biserica Ortodoxă Română*, LXXVI (1958), nr. 1-2, pp. 228-229.

„Sfințirea bisericii din satul Cotic, parohia Drăgești, raionul Negrești”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 11, p. 95.

„Sfințirea bisericii din satul Lițca, parohia Doljești, raionul Roman”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 11, pp. 93-94.

„Sfințirea bisericii Sf. Trei Ierarhi din parohia Muntenii de Jos, raionul Vaslui”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei”*, XXXI (1955), nr. 3, pp. 167-170.

„Sfințirea Catedralei se va face la 5 noiembrie a.c., în prezența M. Sale Regelui Carol al II-lea”, în *Renașterea*, XI (1933), nr. 42, p. 2.

„Sfințirea Crucii Catedralei noastre și a tipografiei”, în *Renașterea*, IV (1926), nr. 28, p. 1.

„Sfințirea Paraclisului și inaugurarea noului local al Academiei Teologice”, în *Renașterea*, XVII (1939), nr. 46, pp. 1-3.

„Slujbă religioasă cu ocazia împlinirii a cinci ani de arhipăstorire a PS Episcop Teofil”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 9-10, pp. 121-122.

„Sfințirea de biserici și slujbe arhierești în Eparhie”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXII (1956), nr. 1-2, pp. 81-88; XXXIII (1957), nr. 3-4, pp. 367-369.

„Slujbe arhierești și sfințiri de biserici”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXII (1956), nr. 11-12, pp. 787-793.

„Solemnitatea punerii pietrei fundamentale la Catedrala noastră din Cluj”, în *Renașterea*, I (1923), nr. 6, p. 12.

„Solemnitatea sfințirii clopotelor Catedralei Ortodoxe Române din Cluj”, în *Renașterea*, V (1927), nr. 129, p. 2.

Stamate, Em., „Conferința interconfesională de la Tg. Ocna, Bacău”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXI (1955), nr. 4, pp. 260-262.

„Ședința Adunării Eparhiale din 30 ianuarie 1953”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXIX (1953), nr. 6-7, p. 101.

„Ședința Adunării Eparhiale din 30 ianuarie 1957”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXIII (1957), nr. 3-4, p. 365.

Șesan, M., „Consfătuire ecumenistă la Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, XIII (1968), nr. 1-3, pp. 226-227.

Șesan, M., „Întrunire ecumenistă pentru pace la Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, IX (1964), nr. 3-5, pp. 365-366.

Ștefan, Liviu, „Înalt Prea Sfințitul Teofil Herineanu, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului-la împlinirea vârstei de 77 de ani”, în *Telegraful Român*, 134 (1986), nr. 47-48, p. 4.

Ștefan, Liviu, „30 de ani de rodnică activitate arhiepiscopească a Înalt Prea Sfințitului Arhiepiscop Teofil, la cârma Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului”, în *Mitropolia Ardealului*, XXXIII (1988), nr. 1, pp. 115-117.

„Tabel cu parohiile din Episcopia Romanului și Hușilor, Raionul Bacău și Raionul Bârlad”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXVIII (1952), nr. 1, 2 și 3, pp. 72-88.

+Teoctist Botoșăneanu, Coman, Ioan G., „ Vizita delegației Bisericii Ortodoxe Române în Jugoslavia”, în *Biserica Ortodoxă Română,* LXXV (1957), nr. 8-9, pp. 659-768.

Tira, Iustin, „Arhidiacon Stavrofor Iosif Butuc, secretarul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului”, în *Mitropolia Ardealului*, XXIV (1979), nr. 10-12, pp.952-954.

Tira, Iustin, „Vizita la Cluj-Napoca a Eminenței Sale Dr. Hans Joachim Held”, în *Mitropolia Ardealului*, XXX (1985), nr. 5-6, pp. 350-351.

Tira, Iustin, „Din viața bisericească”, în *Renașterea*, I (1990), nr. 8, p. 4; nr. 9, p. 8.

Tira, Iustin, „Viața bisericească”, în *Renașterea*, I (1990), nr. 10, p. 8; nr. 11, p. 8; nr. 12, p. 8.

Tira, Iustin, „Trecerea la cele veșnice și înmormântarea ÎPS Arhiepiscop Teofil”, în *Renașterea*, III (1992), nr. 11, pp. 1-4.

+Vasile, Episcopul Oradiei, „Vizita P.F. Părinte Patriarh Justinian, făcută Bisericii Ortodoxe Ruse”, în *Telegraful Român,* 123 (1975), nr. 29-30, pp.1 și 2.

+Vasile, Episcopul Oradiei, „Vizita Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian la Locurile Sfinte”, în *Telegraful Român,* 123 (1975), nr. 25-26, pp. 1 și 2.

„Vizită canonică”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXI (1955), nr. 3, pp. 170-171; nr. 4, pp. 257-258.

„Vizită ecumenistă”, în *Mitropolia Ardealului*, IX (1964), nr. 3-5, pp. 345-349.

„Vizite canonice și sfințiri de biserici”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXIX (1953), nr. 6-7, pp. 96-97.

„Vizite canonice”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 7-8, pp. 125-129; XXXI (1955), nr. 5-6, pp.359-360; XXXIII (1957), nr. 8-9, pp. 706-709.

„Vizite și inspecții în Eparhia Romanului și Hușilor”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXI (1955), nr. 5-6, pp. 356-358.

Zăgrean, I., „O manifestare ecumenistă la Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, IX (1964), nr. 9-10, pp. 714-715.

Zăgrean, I., „Vizita ÎPS Mitropolit Dr. Nicolae Mladin la Institutul Teologic Protestant de Grad Universitar din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, XIII (1968), nr. 1-3, pp. 205-210.

Zăgrean, I., „Praznicul Sfinților Trei Ierarhi”, în *Mitropolia Ardealului*, XIII (1968), nr. 1-3, pp. 211-223.

Zăgrean, I., „În unitatea Ortodoxiei, festivitățile bisericești de la Cluj, prilejuite de ridicarea la rangul de Arhiepiscopie a Episcopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului și Hirotonia întru arhiereu și înscăunarea ca Episcop –vicar al noii Arhiepiscopii a Prea Sfințitului Justinian Chira Maramureșanul”, în *Mitropolia Ardealului*, XVIII (1973), nr. 9-10, pp. 906-938.

III. Dictionaries

Darurile ctitorilor și binefăcătorilor Bisericii Catedrale Ortodoxe Române din Cluj, 1923-1933, Cluj, 1933.

Dicționar cronologic,literatura română, București, 1979.

Dicționar enciclopedic A-C, vol. I, București, 1993.

Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900, București 1979.

Hagiu, I., *Dicționarul presei literare românești, 1790-2000*, București, Editura Institutului Cultural Român, 2004.

Moraru, Alexandru, *Dicţionarul ierarhilor români şi străini – slujitori ai credincioşilor Bisericii Ortodoxe Române,* București, Editura Basilica, 2015.

Petcu, Adrian Nicolae, *Dicţionarul clericilor şi mirenilor ortodocşi mărturisitori în detenţia comunistă (1945-1964),* București, Editura Basilica, 2017.

Păcurariu, Mircea, *Dicţionarul Teologilor Români,* ed. I, București, 1996; ed. a II-a, București, Editura Enciclopedică, 2002.

Viața Ilustrată, V (1938), nr. 4, p.23; nr. 5, p. 21; VI (1939), nr. 3, p. 22.

IV. Books (volumes)

***Academia Română, *Istoria Românilor*, vol. 10. București, Editura Academiei Române, 2003.

****Enciclopedia României*, vol. II. București, Imprimeria Națională, 1938.

****Istoria României, Istoria Transilvaniei,* vol. II (1867-1947). Cluj-Napoca, Editura „George Barițiu", 1999.

Alzati, Cezare, *În inima Europei. Studii de istorie religioasă a spațiului românesc.* Ediție îngrijită, traducere și bibliografie de Șerban Turcuș. Postfață de Ioan-Aurel Pop. Cluj-Napoca, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, 1998.

Abrudan, Mircea Gheorghe, *Lecturi din istoriografia bisericească. În memoria profesorului Nicolae Bocşan (1947-2016) şi a părintelui academician Mircea Păcurariu (1932-2021),* Editura Presa Universitară Clujeană, 2021.

Argatu, Mihai, *Teofil Herineanu, un român adevărat și un predicator desăvârșit,* Fălticeni, Editura Mila Creștină, 2010.

Benea, Grigorie (coord.), *Preoți din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului în temnițele comuniste*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2017.

Bunea, Augustin, *Vechile episcopii românești ale Vadului, Geoagiului,Silvașului și Bălgradului,* Blaj, 1902.

Cârja, Ion, *Biserica şi societatea în Transilvania în perioada păstoririi mitropolitului Ioan Vancea (1869-1892),* Cluj-Napoca, Presa Universitară clujeană, 2007.

Chira, Justinian, *Mănăstirea „Sf. Ana" Rohia-monografie,* Baia-Mare, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului, 2009.

Chirilă, Ioan (ed.), *Arhiepiscopul Teofil Herineanu – 100 de ani de la naștere,* ed. a II-a, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2010.

Cobzaru, Dumitru, *Monografia Mânăstirii „Adormirea Maicii Domnului" Nicula,* Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2020.

Cobzaru, Dumitru, *Bartolomeu Valeriu Anania (1921-2011) Omul și Istoria,* Cluj- Napoca, Editura Renașterea, 2023.

Curticăpeanu, V., *Mișcarea culturală românească pentru Unirea din 1918*, București, 1968.

Deletant, Denis, *Communist terror in Romania, Gheorghiu-Dej and the Police State, 1948-1965,* Londra, Hurst & Company, 1999.

Dobrescu, Valeriu Florin, Ion Pătroiu, *Documente franceze despre Transilvania,1944-1947,*București, Editura Vremea, 2001.

Drozdek, Adam, *Greek Philosophers as Theologians,* Hampshire, Ashgate Publishing Limited, 2007.

Enache, George, Petcu, Adrian Nicolae, *Monahismul ortodox și puterea comunistă în România anilor "50,* Galați, Editura Partener, 2009.

Eppel, Marius, *Vasile Mangra (1850-1918). Contribuţii la cunoaşterea vieţii şi activităţii lui,* Arad, 2000.

Eppel, Marius, *Vasile Mangra, Activitatea politică (1875-1918),* Cluj-Napoca, 2004.

Eppel, Marius, *Un Mitropolit și Epoca Sa*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2006.

Espin, Orlando O., James B. Nickoloff, *An introductory Dictionary of Theology and Religious Studies,* Minnesota, Liturgical Press, 2007.

Fătu, Mihai, *Biserica Românească din Nord-Vestul ţării sub ocupaţia horthystă (1940-1944),* București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1985.

Fătu, Mihai, *Dictatul de la Viena din 1940 şi Biserica Românească din Nordul Transilvaniei (1940-1944)- Documente*, Alexandria, Editura Tipoalex, 2001.

Florea, Ioan N., *Canoanele Bisericii Ortodoxe,* Note și comentarii. Ediția a III-a îmbunătățită. Sibiu, Editura Andreiana, 2005.

Georgescu, Vlad, *Istoria românilor de la origini până în zilele noastre,* București, Editura Humanitas, 1992.

Gudea, Nicolae, Ghiurco, Ioan, *Din istoria creştinismului la români. Mărturii arheologice*, Oradea, 1988.

Hossu, Gelu, *EPISCOPII-Comportamente ecleziastice în vremuri de prigoană comunistă,* Cluj-Napoca, Editura Viața Creștină, 2023.

Iloaie, Ștefan, Ivanov, Bogdan(ed.), *Eparhia Vadului, Feleacului şi Clujului la 90 de ani (1921-2011),* Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2012.

Iorga, N., *Sate şi preoţi din Ardeal,*București, 1902.

Iorga, N., *Istoria bisericii românești şi a vieţii religioase a românilor,* I, Vălenii de munte, 1908.

Kadar, J., *Solnok Doboka varmegye monografiaja,* V, Dej, 1901.

Lehrer, Milton G., *Ardealul, pământ românesc,* București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989.

Lupaș, Ioan, *Istoria bisericească a românilor ardeleni,* Sibiu, 1918.

Lupaș, Ștefan, *Vechea Mitropolia a Ardealului. Contribuții la istoria ei în sec. XV şi XVI,* Sibiu, 1948.

Marinescu, Aurel, *Instaurarea conducerii comuniste în România, Mărturii (1946-1953),* București, Editura Sinergii, 2000.

Meteș, Ștefan, *Istoria Bisericii şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania*, vol. I, ed. a II-a, Sibiu, 1935.

Moisescu,Gheorghe I., Lupșa, Ștefan, Filipașcu, Alexandru, *Istoria Bisericii Române,* vol. I, București, 1957.

Moraru, Alexandru, *La răscruce de vremi o viață de om:Nicolae Colan, Episcopul Vadului, Feleacului și Clujului(1936-1957).După documente, corespondență, însemnări, relatări, impresii*, Cluj-Napoca, 1989.

Moraru, Alexandru, *Învățământul Teologic Universitar Ortodox Român din Cluj (1924-1952)*, ed. I, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 1996; ed. a II-a, Cluj-Napoca Editura Renașterea, 2020.

Moraru, Alexandru, *Seminarul Teologic Liceal Ortodox din Cluj-Napoca (1952-1997)*, ediția I, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 1997, 480 p.

Moraru, Alexandru, *Catedrala Arhiepiscopiei Ortodoxe a Vadului Feleacului și Clujului*, Cluj-Napoca,Editura Arhidiecezană, 1998.

Moraru, Alexandru, *Scurt istoric al Eparhiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2001; ed. a II-a, Cluj – Napoca, Editura Renașterea, 2006.

Moraru, Alexandru, *50 de ani de învățământ teologic seminarul ortodox în Cluj-Napoca (1952-2002)*, Cluj-Napoca, 2002.

Moraru, Alexandru, *Ierarhii Bisericii Ortodoxe Române. Bio-bibliografii selective,* Alba-Iulia, Editura „Reîntregirea", 2005.

Moraru, Alexandru, *Biserica Ortodoxă Română între anii 1885-2000. Biserică, Naţiune, Cultură,* vol. III, tom I, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române, 2006.

Moraru, Alexandru, *Învățământul Teologic Universitar Ortodox din Cluj-Napoca – Schiță istorică,* Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2009.

Moraru, Alexandru, Bolovan, Ioan, *Ortodoxia în Transilvania. Aspecte istorico-statistice privind orașul Cluj în anul 1922*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2011.

Moraru, Alexandru, *Istoria Eparhiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului si Clujului 1921-2021 (compendiu)*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană/ Editura Renașterea, 2021.

Motogna, V., *Cetatea Ciceului sub stăpânirea Moldovei*, Dej, 1927.

Muntean, Marcel, *Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca*, Cluj - Napoca, Editura Renașterea, 2021.

Mureșanu, Florea, *Catedrala din Cluj*, Cluj, 1943.

Murgescu, Bogdan, *Istoria României în texte*, București, Editura Corint, 2001.

Mustață, Constantin, *File din Biblia Transilvaniei*, Cluj-Napoca, Editura Daco Press, 1994.

Nicu, Marțian, Mihai Racoviţan, Ioan Ţepelea, Vasile Lechinţan, Vasile Ciubăncan, Liviu Ţârău, *Istoria României, Transilvania*, vol. II. Cluj-Napoca, Editura George Barițiu, 1997.

Păcurariu, Mircea, *Începuturile Mitropoliei Transilvaniei*, București, 1980.

Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. I, ed. a II-a, București, 1991.

Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Românești din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș până în 1918,* Cluj-Napoca, Editura Ardealul, 1992.

Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 2, ed. a II-a, București, 1992.

Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, ed. a IV-a, Galați, 1996.

Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 3, ed. a II-a, București, 1997.

Păcurariu, Mircea, *Tiparul în Biserica Ortodoxă Română,* Sibiu, Editura Andreiana, 2016.

Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Românești din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș,* Ediția a II-a, revăzută și adăugită. Deva, Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei, 2018.

Pădurean, Augustin, *Mănăstirile din Arhiepiscopi Vadului, Feleacului și Clujului*, Mănăstirea Nicula, Editura Ecclesia, 2007.

Păiușan, Cristina, Radu Ciuceanu, *Biserica Ortodoxă Română sub regimul comunist.* Vol. I. București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2001.

Pleșa, Liviu, *Istoriografia Clujeană sub Supravegherea Securității (1945-1965)*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2017.

Pop, Ioan-Aurel, *Transilvania, starea noastră de veghe,* Cluj-Napoca, Editura Școala Ardeleană, 2016.

Pop, Ioan-Aurel, *Identitatea Românească.* Ediția a II-a. București, Editura Contemporanul, Colecția Istorie, 2019.

Pop, Ioan-Aurel, Bolovan, Ioan, *Istoria Transilvaniei,* Cluj-Napoca, Academia Română- Centrul de Studii Transilvane, Editura Eikon, 2013.

Pop, Ioan-Aurel, Bolovan, Ioan, *Istoria Transilvaniei,* Ediția a II-a revăzută și adăugită, Cluj-Napoca, Editura Școala Ardeleană, 2016.

Porcescu, Scarlat, *Episcopia Romanului*, editată de Episcopia Romanului și Hușilor, 1984.

Porumb, Marius, *Bisericile din Feleac și Vad*, București, 1968.

Porumb, Marius, *Biserica Arhiepiscopală din Feleac,ctitoria lui Ștefan cel Mare*, Cluj-Napoca, 2003.

Porumb, Marius, *Biserica Episcopală din Vad, ctitoria lui Ștefan cel Mare,* Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2004.

Pușcaș, Vasile, *Dictatul de la Viena, Transilvania și relațiile româno-ungare (1940-1944)*, Cluj-Napoca, Editura Școala Ardeleană, 2020.

Rojneac, Vasile, *Istoria Reședinței Mitropolitane Ortodoxe Române din Cluj-Napoca*, Cluj - Napoca, Editura Renașterea, 2022.

Roszkowski, Wojciech, Jan Kofman, *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, Abingdon, Routlege, 2015.

Rusu, Ilie, *Biserica Ortodoxă Română în timpul Patriarhului Teoctist (1986-2007)*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Suceava, Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, 2020.

Scurtu, Ioan, *România întregită.* vol. VIII. București, Editura Enciclopedică, 2003.

Stanca, Sebastian, *Episcopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului, 1919-1929*, Cluj, 1930.

Stăniloae, Dumitru, „*Apel la unitate",* în Vestitorul Ortodoxiei Românești, Anul I, nr. 2, ianuarie, 1990.

Suciu, Dumitru, *Monarhia și făurirea României Mari,* București, Editura Albatros, Colecția Historia, 1997.

Suciu, Dumitru, *Destine istorice. Românii Transilvăneni spre Marea Unire. 1848-1918.* Studii. București, Editura Academiei Române, 2006.

Suciu, Dumitru, „*Statele Unite ale Americii în apărarea democrației occidentale europene versus Uniunea Sovietică în impunerea comunismului central Răsăritean",* în *Biserică, Societate, Identitate. In honorem professoris Nicolae Bocșan.* Volum îngrijit de Sorin Mitu, Rudolf Graf, Ana Sima, Ion Cârjă, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2007, pp. 707-713.

Suciu, Dumitru, „*Controverse și diferende unite și ortodoxe în Transilvania și impactul lor asupra națiunii române la mijlocul secolului al XX-lea",* în *In memoriam Liviu Borcea (1939-2006). Dascăl și istoric,* coord. Pavel Cherescu, Oradea, Editura Universității din Oradea, 2011, pp.230-259.

Tira, Iustin, Coprean, Cornel, *Omul rugăciunii s-a mutat la Domnul acum 30 de ani,* Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2022.

Tismăneanu, Vladimir, *Stalinism pentru eternitate; o istorie politică a comunismului românesc,* Iași, Editura Polirom, 2005.

Tucker, Spencer C., *The Great War, 1914-1918,* Londra, UCL Press, 1998.

Țuțea, Petre, *Între Dumnezeu și neamul meu,* București, Editura Arta Grafică, 1992.

Ursu, Dragomir, „*Patriarhul Justinian (1948-1977) și reintegrarea socioprofesională a clericilor, foști deținuți politici. Strategii, compromisuri și adaptări",* în *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis,* 11, 2019, pp.487-505.

Vasiu, Nicolae, Bunea, Ioan și colaboratorii, *Episcopul Nicolae Ivan, 1855-1936, ctitorul reînviatei Episcopii a Vadului, Feleacului și Clujului. Studii și documente*, ed. I, Cluj-Napoca, 1985; ed. a II-a, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2015.

Veress, Andrei, *Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei și Țării Românești,* vol. I, București, 1929.

Voicescu, Constantin, „*Viața îmbunătățită a episcopului Pahomie al Romanului",* în *Sfinți români și apărători ai Legii strămoșești,* București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1987.

Zile memorabile (4, 5 și 6 noiembrie 1933). Sfințirea Catedralei Ortodoxe Române din Cluj, 1923-1933, Cluj, 1933.

V. Studies and articles

Aanei, D., „Pentru apărarea păcii", în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXXI (1955), nr. 4, p. 259.

Abrudan, Mircea-Gheorghe, „Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului, o istorie sub semnul centenarului (1921-2021)", în *Tabor,* XV (2021), nr. 4, pp. 5-23.

„Activitatea Bisericii Ortodoxe Române în întruniri inter creștine. Contacte ecumenice locale: Participarea unor ierarhi și clerici ortodocși români la sărbătoarea a XXV de ani de la înființarea Institutului Teologic Protestant din Cluj", în *Biserica Ortodoxe Română*, XCII (1974), nr. 7-8, pp. 868-875.

+Andreicuț, Andrei, „Dictatul de la Viena, o încercare pentru Neamul și Biserica noastră", în *Calendarul Renașterea 2020*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2020, pp. 11-14.

Balaban, Grigore, „Hramul Bisericii Sf. Spiridon din Bârlad", în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXII (1956), nr. 1-2, pp. 88-89.

Balș, Șt., „Biserica lui Ștefan cel Mare de la Vad, județul Someș", în *Buletinul Monumentelor Istorice,* XXXVI (1943), fasc. 115-118, p. 76.

Bălțat, Visarion, „Arhiepiscopul Teofil al Clujului", în *Revista Teologică*, II, 74 (1992), nr. 4, pp. 72-75.

Bălțat, Visarion, „Arhiepiscopul Teofil al Clujului”, în *Telegraful Român,*140 (1992), nr. 43-44, p. 3.

Bocșan, Nicolae, „Istoricul reînființatei Episcopii a Vadului, Feleacului și Clujului”, în vol. *Eparhia Vadului, Feleacului și a Clujului la 90 de ani (1921-2011),* Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2012, pp. 63-91.

Both, Mircea, „Scurt istoric al bisericii din Vad, ctitorie a lui Ștefan cel Mare”, în *Îndrumător Bisericesc,* Cluj-Napoca 1979, pp. 250-256.

Bradea, Constantin, „Îndrumătorul Bisericesc, Misionar și Patriotic al Arhiepiscopiei Clujului, 10 ani de la apariție” în *Îndrumător Bisericesc, Misionar și Patriotic,* Cluj-Napoca, 1987, p. VII.

Brânzei, Valerian, „Câteva înfățișări ale relațiilor bisericești româno-ruse”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXX (1954), nr. 9-10, pp. 64-81.

Brie, Ioan, „Școala de cântăreți bisericești, Cluj”, în *Renașterea,* XXVI (1948), nr. 37-40,pp. 3-4.

Brie, Ioan, „25 de ani de la înființarea Școlii de cântăreți bisericești și Seminarul teologic din Cluj-Napoca”, în *Îndrumător bisericesc*, București 1978, pp. 92-96.

Brie, Ioan, „Școala de cântăreți bisericești, Cluj”, în *Renașterea,* XXVI (1978),nr. 37-40, pp. 3-4.

Buiu, Ioan, „Catedrala Ortodoxă Română din Cluj-Napoca la împlinirea a 50 de ani de la sfințire”, în *Îndrumător Bisericesc, Misionar și Patriotic,* Cluj-Napoca, 1983, pp. 84-93.

Buiu, Ioan, „Un început rodnic de activitate arhierească”, în *Mitropolia Ardealului,* III (1958), nr. 3-4, pp. 328-330.

Bunea, Ioan, „Renașterea - Rediviva”, în *Renașterea*, I (1990), nr. 1, pp.7-8.

+Chira, Justinian Maramureșanul, „Trei decenii de rodnică păstorire la Cluj-Napoca a Înalt Prea Sfințitului Arhiepiscop Teofil, 1957-1987”, în *Telegraful Român* , 135 (1987), nr. 45-46 și 47-48, p. 6.

Chirilă, Ioan, „Un act de dreptate făcut poporului român – redeschiderea Institutului Teologic Universitar Ortodox Român din Cluj-Napoca – 22 noiembrie 1990”,în *Renașterea,* I (1990), nr. 11, pp. 4-5.

Ciomag, Ioan Luca, „Catedrala Ortodoxă”, în *Renașterea*, II (1924), nr. 18, p. 2.

Cobzaru, Dumitru, „Mărturii din viața monahală:Așezăminte duhovnicești, culturale și sociale în Eparhia Clujului”, în *Calendarul Renașterea,* IV (2021), nr. 4, pp. 615-638.

+ Colan, Nicolae, „Frate către frate-noului episcop al Romanului”, în *Renașterea,* XXVII (1949), nr. 33-34, p. 2.

Cosmuța, Cosmin, „Demersuri pentru înființarea Episcopiei Ortodoxe a Clujului, 1919-1921”, în *Calendarul Renașterea 2019,* Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2019, pp. 175-190.

+ Colan, Nicolae, „Alegerea, învestitura și instalarea Preasfințitului Teofil Herineanu ca Episcop al Vadului, Feleacului și Clujului”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXXIV (1958), nr. 1-2, pp. 136-147.

Edroiu, Nicolae, „Rolul Episcopiei Vadului în viața religioasă a românilor ortodocși din nordul Transilvaniei”, în vol. *Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului la 90 de ani: (1921-2011),* Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2012, pp. 53-62.

Eppel, Marius, „Procesul de destituire a profesorului Vasile Mangra de la Institutul teologic ortodox din Arad”, în *Arca, Revistă de cultură,* nr. 1,2,3 (118-119-120), 2000, pp. 185-193.

Eppel, Marius, „Activitatea istorică și publicistică a lui Vasile Mangra între anii 1871-1900”, în vol. *Slujitor al Bisericii și al Neamului. Părintele Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, membru corespondent al Academiei române la împlinirea vârstei de 70 de ani,* Cluj-Napoca, 2002, pp. 510-517.

Geomolean, Fl., „Prea Sfințitul Episcop Teofil al Clujului – sexagenar”, în *Mitropolia Ardealului* XV (1969), nr. 11-12, pp. 841-843.

+ Herineanu, Teofil, „20 de ani de la întregirea Bisericii Ortodoxe Române: Lucru plăcut înaintea Domnului și înaintea oamenilor…”, în *Mitropolia Ardealului,* XIII (1968), nr. 9-10, pp. 623-624.

+ Irineu, (Pop) Bistrițeanul, „Arhiepiscopul Teofil dă răspuns bun la apelul iubirii divine”, în *Renașterea,* III (1992), nr. 11, pp. 1 și 3.

„Înfăptuiri preoțești”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXXII (1956), nr. 10, pp. 660-664; nr. 11-12, pp.793-794.

„Întâlniri cu credincioșii”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXX (1954), nr. 12, pp. 88-96.

„Întâlniri frățești întru Hristos”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXIII (1957), nr. 5, 6 și 7, pp. 383-384.

„Întâlnirile Preasfințitului Teofil cu credincioșii”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 5-6, pp. 113-115.

„Întru mulți ani Stăpâne!”, în *Cronica Episcopiei Romanului,* XXV (1949), nr. 7-10, pp. 71-73.

„ÎPS Teofil Herineanu, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului, la împlinirea vârstei de 70 de ani”, în *Telegraful Român,* 127 (1979), nr. 43-44, pp. 1 și 3.

Jeler, Ioan, „Marea sărbătoare din Parohia Ortodoxă Română Palatca”, în *Renașterea*, II (1991), nr. 5-6, p. 8.

Jivi, Aurel, „Vizita Domnului Dr. Emilio Castro, Secretarul General al Consiliului Ecumenic al Bisericilor”, în *Mitropolia Ardealului*, XXX (1985), nr. 9-10, p. 624.

Leon, I.D., „Acțiuni pentru întărire păcii. Conferințele interconfesionale de la Roman, Vaslui și Bacău”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXII (1956), nr. 5, pp. 301-306.

Luca Ciomag, Ioan, „Catedrala Ortodoxă”, în *Renașterea*, II (1924), nr. 18, p. 2.

Moraru, Alexandru, „Înalt Prea Sfințitul Părinte Arhiepiscop Teofil Herineanu al Vadului, Feleacului și Clujului, la 80 de ani de viață și 40 de ani de arhierie”, în *Îndrumător Bisericesc, Misionar și Patriotic,* editat de Eparhia Clujului, Cluj-Napoca, 1989, pp. 36-43.

Moraru, Alexandru, Bel, Valer, Tofană, Stelian, Stanciu, Vasile, „Memoriu pentru reînființarea Institutului Teologic Universitar din Cluj”,în *Renașterea,* I (1990), nr. 1, p. 7.

Moraru, Alexandru, Nemeș, Vasile, „Cronica bisericească”, în *Renașterea*, I (1990), nr. 2, p. 8; nr. 3, p. 8.

Moraru, Alexandru, „Reînființarea Institutului Teologic Ortodox Român din Cluj-Napoca”, în *Renașterea*, I (1990), nr. 11, pp.3-4.

Moraru, Alexandru, „Șapte decenii de la reînființarea Eparhiei Vadului și Feleacului, cu sediul la Cluj, 1921-1991”, în *Renașterea*, II (1991), nr. 7-8, pp. 3-6.

Moraru, Alexandru, „Înalt Prea Sfințitul Părinte Arhiepiscop Dr. h. c. Teofil Herineanu al Vadului, Feleacului și Clujului (1909-1992). Scurte date biografice”, în *Renașterea*, III (1992), nr. 11, p. 7.

Moraru, Alexandru, „Religie și școală românească-nostalgie și deziderate”, în *Renașterea*, IV (1993), nr. 8-11, p. 8.

Moraru, Alexandru, „Ortodoxia clujeană între 1940-1999 – realizări importante”, în vol. *80 de ani de administrație românească la Cluj-Napoca*, vol. II, Cluj-Napoca, 1999, pp. 260-262.

Moraru, Alexandru, „Tipăriturile Centrului Eparhial Ortodox Român din Cluj-Npoca,1919-1989”, în *Tabor,* X (2016), nr. 12, pp. 17-31.

Moraru, Alexandru, „Rădăcinile spirituale și istorice ale Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului până în 1918 ”, în *Calendarul Renașterea 2019,* Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2019, pp.165-174.

Moraru, Alexandru, „Episcopul (Arhiepiscopul) Teofil Herineanu (1957-1992)”, în vol. *Istoria Eparhiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului (1921-2021)- compendiu,* Cluj - Napoca, Presa Universitară & Editura Renașterea, 2021, pp. 222-309.

Nonea, Constantin, Porcescu, Scarlat, „Extinderea și generalizarea cultului Preacuvioasei Parascheva în toată Biserica Ortodoxă, în prezența delegaților Bisericilor Ortodoxă Rusă și Bulgară. Vizită la Mănăstirile Neamțu, Agapia, Văratic și la Episcopia Romanului”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei,* XXXI (1955), nr.10-11, pp. 581-664.

Pascu, Ștefan, „Istoricul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului”, în vol. *Monumente istorice și de artă religioasă din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului*, Cluj-Napoca, 1982, pp.13-32.

Petcu, Adrian Nicolae, „Arhiepiscopul Teofil Herineanu în documentele securității”, în vol. *Arhiepiscopul Teofil Herineanu – 100 de ani de la naștere,* ed. a II-a, Cluj-Napoca, *Renașterea,* 2010, pp. 79-80.

Pintea, Simion, „Dacă pietrele ar vorbi… . Momente din istoria și memoria Catedralei Ortodoxe Române din Cluj-Napoca”, în *Calendarul Renașterea 2020,* Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2020, pp. 255-272.

Pițura, Ioan, „Grija Înalt Prea Sfințitului Arhiepiscop Teofil Herineanu față de parohiile ortodoxe ucraineene din cuprinsul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului”, în *Îndrumător Bisericesc pe anul 1980,* Cluj-Napoca, editat de Arhiepiscopia Ortodoxă Română Cluj-Napoca, 1980, p. 323.

Pop, Ioan-Aurel, „Tradiția istorică a Arhiepiscopiei a Vadului, Feleacului și Clujului”, în vol. *Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului la 90 de ani: (1921-2011),* Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2012, pp. 35-51.

Pop, Ioan-Aurel, „Viața bisericească și monahismul de rit bizantin pe teritoriul României până la 1300”, în *Monahismul ortodox românesc. Istorie, contribuții și repertorizare*, vol. I, București, Editura Basilica, 2014, pp. 347-349.

Porumb, Marius, „Muzeul Mitropoliei Clujului”, în *Ars Transsilvaniae,* Editura Academiei Române, XXII, 2012, pp. 5-24.

Retegan, Ioan Gheorghe, „Istoricul Îndrumătorului Bisericesc al Eparhiei Clujului (1978-1989), A. Tematica istorică(I)", în *Anuar I, 1990-1992, Institutul Teologic Universitar Ortodox Cluj-Napoca(din 1992 – Facultatea de Teologie Ortodoxă),* Cluj-Napoca, 1998, p. 240.

Retegan, Ioan Gheorghe, „Istoricul Îndrumătorului Bisericesc al Eparhiei Clujului (1978-1989), II. Tematica biblico-sistematică", în *Anuar II, 1992-1994, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca, Facultatea de Teologie Ortodoxă"*, Cluj-Napoca, 1999, pp. 195-206.

Retegan, Ioan Gheorghe, „Istoricul Îndrumătorului Bisericesc al Eparhiei Clujului (1978-1989), III. Tematica practică", în *Anuar III, 1994-1996, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca, Facultatea de Teologie Ortodoxă"* Cluj-Napoca, 1999, pp. 157-172.

Rojneac, Vasile, „O viață dedicată ajutorării semenilor: Arhiepiscopul Teofil Herineanu al Vadului, Feleacului și Clujului (1909-1992)", în *Tabor*, XIV (2020), nr. 12, pp. 77-80.

Roșca, Paul-Ersilian, „Pagini memorabile din istoria transilvană. Discursurile prilejuite de sfințirea Catedralei Episcopale din Cluj, ctitorie a Episcopului Nicolae Ivan", în *Tabor*, X, (februarie 2016), nr. 2, pp. 107-118.

Stanca, Sebastian, „Istoricul Episcopiei Clujului", în *Călindariul Clujului Românesc pe 1923,* Cluj, 1923, p. 114.

Șerbănescu, Niculae, „Mitropoliții Ungrovlahiei", în *Biserica Ortodoxă Română*, LXXVII (1959), nr. 7-10, p. 755.

Șerbănescu, Niculae, „Creștinismul românilor", în *Almanahul Parohiei Ortodoxe din Baden-Baden, pe anul 1976*, Baden-Baden, 1976, pp.62-73.

Tira, Iustin, „Moment aniversar", în *Îndrumător Bisericesc, Misionar și Patriotic*, anul 11,editat de Arhiepiscopia Ortodoxă Română, Cluj-Napoca, 1988, pp. 126-138.

Todoran, I., „De la Alianța Mondială a Bisericilor Reformate", în *Mitropolia Ardealului,* XIII (1968), nr. 7-8, pp. 585-591.

Vidican-Manci, Liviu, „77 de ani de Învățământ Ortodox. Colegiul Ortodox Mitropolitul Nicolae Colan",în *Renașterea*, XXXII, (septembrie 2021), nr. 9 (377), p. 3.

Zăgrean, Ioan, „Episcopul Nicolae Ivan (1855-1936). Primul ierarh român al reînviatei Episcopii a Vadului, Feleacului și Clujului", în *Mitropolia Ardealului*, XVI (1971), nr. 5-6, pp. 416-427.

Zăgrean, Ioan, „Vechea Episcopie a Feleacului", în *Îndrumător Bisericesc al Arhiepiscopiei Clujului, 1979*, Cluj-Napoca, pp. 245-249.